

UCHWAŁA NR VIII/49/19
Rady Miejskiej Kudowy – Zdroju
z dnia 29 kwietnia 2019 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju na lata 2019 – 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2019r., poz. 506) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015r., poz. 1390) Rada Miejska Kudowy – Zdroju uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju na lata 2019 – 2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kudowa – Zdrój.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
Sylwia Bielawska

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2009r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju na lata 2019 – 2024 zakłada działania profilaktyczne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Nadrzędnym celem Programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób doznających przemocy, w tym dzieci. cel ten można osiągnąć jedynie przez interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Zapewnić to mają działania zaplanowane do realizacji na lata 2019 – 2024 w ramach niniejszego Programu.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju na lata 2019 – 2024 jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju na lata 2013 – 2018.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
1. ZJAWISKO PRZEMOCY	3
1.1. Definicja przemocy w rodzinie	3
1.2. Formy przemocy	4
1.3. Skutki Przemocy	7
2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE KUDOWA-ZDRÓJ w latach 2016-2018.....	9
3. SYSTEM POMOCY OFIAROM PRZEMOCY W RODZINIE	13
3.1. Zasoby instytucjonalne Gminy Kudowa – Zdrój świadczące pomoc osobom doznającym przemocy.....	13
3.2. Kompetencje Ośrodka Pomocy Społecznej w pomocy ofiarom przemocy domowej.....	14
3.3. Działalność funkcjonariuszy policji w przeciwdziałaniu przemocy domowej	16
3.4. Problem krzywdzonego dziecka a kompetencje oświaty.....	17
3.5. Pomoc ochrony zdrowia ofiarom przemocy	19
3.6. Działania GKRPA w przypadku stosowania przemocy w rodzinie	20
3.7. Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny wobec przeciwdziałania przemocy w rodzinie	20
4. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU	21
5. REALIZATORZY PROGRAMU.....	25
6. FINANSOWANIE, MONITORING ORAZ EWALUACJA PROGRAMU	27

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Rodzice, czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastrocza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Jednym z istotnych i długofalowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań antyspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową.

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb. Wdrożenie w życie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Program opiera się na ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ustawa ta ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Głównym celem Gminnego programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kudowa - Zdrój, a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska. Zasadniczym, szerszym celem programu, do którego osiągnięcia ma służyć realizacja zadań zaplanowanych w programie, jest ograniczenie problemu i skali skutków przemocy domowej.

Cele główne, bezpośrednio zakładane w programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Program konsultowany z przedstawicielami kluczowych instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie gminy Kudowa - Zdrój, stanowi strategię postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie.

Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych dysfunkcji w rodzinie oraz poprawy kondycji rodzin zamieszkałych na terenie naszej gminy.

Program jest dokumentem określającym ramowy zakres działań podejmowanych przez instytucje publiczne oraz partnerów społecznych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. ZJAWISKO PRZEMOCY

1.1 Definicja przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodując cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie

charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna – tzn. jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka, nakierowanym na kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, odbywa się w warunkach nierównowagi sił - sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad ofiarą, prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary, powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Prawna definicja przemocy określona jest w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 2 pkt 2 jako: **„przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”**.

1.2 Formy przemocy:

1. **Przemoc psychiczna** – okazywana jest np. przez: poniżanie, szantaż emocjonalny, nadmierną kontrolę, wywieranie presji psychicznej, upokarzanie, używanie gróźb, drażnienie, wyśmiewanie w towarzystwie, wymuszenie lojalności, zakaz wyrażania własnego zdania, ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wzbudzanie poczucia winy, nieposzanowanie godności, lekceważenie prywatności i granic drugiej osoby, zmuszanie do wysiłku, ograniczanie snu i pożywienia, nieokazywanie uczuć, odrzucenie, celowe traktowanie „milczeniem”.
2. **Przemoc fizyczna** – jest to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. W jej zakres wchodzi na przykład takie zachowania jak: bicie, poszturchiwanie, uderzanie, kopanie, ciągnięcie za ciało, włosy, popychanie, szarpanie, duszenie, policzkowanie, użycie broni.
3. **Przemoc seksualna** – która obejmuje różne działania, w tym wymuszony stosunek płciowy (gwałt) w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy w ramach związku lub poza nim, molestowanie seksualne (w tym domaganie się stosunku płciowego

w zamian za pracę), wykorzystywanie seksualne dzieci, osób niepełnosprawnych intelektualnie bądź fizycznie, zmuszanie do prostytucji, a też dotkliwe krytykowanie zachowań seksualnych.

4. **Przemoc ekonomiczna** – polega na całkowitym uzależnieniu finansowym ofiary przemocy od sprawcy, przybiera ona różne formy: począwszy od pełnego kontroli i nakazów wydzielania pieniędzy, do zaciągania kredytów czy zmuszania do ich zaciągania wbrew woli partnera, może to być też odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokojenie czy lekceważenie podstawowych potrzeb materialnych bliskich osób, uniemożliwienie podjęcia pracy.

5. **Zaniedbanie** – jest to niezaspokojenie potrzeb emocjonalnych i fizycznych, najczęściej tę formę przemocy stosują osoby dorosłe wobec dzieci; niejednokrotnie wyraża się ona w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami itp.

Należy podkreślić, że osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny.

Cykl przemocy składa się z następujących faz:

- a) fazy narastającego napięcia;
- b) fazy ostrej przemocy;
- c) fazy miodowego miesiąca

Pierwsza faza – ***narastania napięcia*** charakteryzuje się wzrostem napięcia i narastaniem konfliktów. W relacjach między sprawcą a ofiarą powstają ciągłe kłótnie wywoływane głównie bez żadnego większego powodu. Sprawca staje się coraz bardziej agresywny i niebezpieczny, ofiara natomiast wprost przeciwnie stara się łagodzić nieprzyjemne konflikty, często także z panującej trudnej atmosfery w domu zaczyna odczuwać różne fizyczne dolegliwości takie jak bóle brzucha, głowy, cierpi na bezsenność. Gdy faza ta trwa zbyt długo, ofiara z powodu narastających konfliktów, które powodują zbyt

duże psychiczne obciążenie sama prowokuje spięcie, aby zakończyć ciągły wzrost agresji. Zachowanie takie prowadzi do następnej najbardziej niebezpiecznej fazy – **fazy ostrej przemocy**, w trakcie której sprawca wyładowuje brutalnie swą złość na najbliższych. Zmienia się z kochającego męża i ojca w kata, dokonując strasznych czynów mogących doprowadzić ofiarę nawet do śmierci. W tej fazie najczęściej występuje interwencja policji oraz próby szukania pomocy w zakończeniu przemocy.

W trzeciej, ostatniej fazie, zwanej **fazą miodowego miesiąca** wszystko się zmienia. Sprawca zaczyna dostrzegać, jaką wyrządził krzywdę żonie i dzieciom.

W tym momencie ofiary często wycofują zawiadomienie o przestępstwie, gdy tylko sprawca zmienia swoje zachowanie i zaczyna być miły. Robią tak w nadziei na trwałą zmianę zachowań swojego partnera.

Faza ta jest bardzo złudna, a ofiary chcą wierzyć, że ich życie w końcu się zmieniło, a tamte bolesne wspomnienia już nigdy nie wrócą. Niestety niedługo potem ponownie rozpoczyna się pierwsza faza narastania napięcia. Przemoc wraca, z tą różnicą, iż jest ona jeszcze bardziej gwałtowniejsza i dłuższa, a fazy miodowe krótsze i mniej przyjemne. Ostatnia faza utwierdza w sprawcy poczucie bezkarności i daje nadzieję, że następnym razem wyrządzona krzywda zostanie mu ponownie przebaczona.

Znajomość powyższych faz przemocy domowej jest niezwykle ważna dla osób zajmujących się pomocą dla ofiar tego zjawiska. Pozwalają one, bowiem zrozumieć postępowanie ofiar przemocy, które bardzo często jest nielogiczne dla osób z zewnątrz. Uświadomienie sobie tego cyklu pomaga także w rozmowie z ofiarami oraz prawidłowego ich traktowania bez zbędnego oceniania oraz zaakceptowania ich decyzji, często niezrozumiałych dla tych, którzy sami nie doświadczyli przemocy. U osób doświadczających przemocy wykształca się bowiem charakterystyczne funkcjonowanie, przejawiające się bezradnością, biernością, niezdecydowaniem, nieumiejętnością podejmowania decyzji i wycofywaniem się już z wcześniej podjętych, depresją, uzależnieniem się od sprawcy. Powoduje to, że pomoc ofierze przemocy stanowi bardzo trudny i poważny problem dla osoby pomagającej tym bardziej, iż bardzo często nie widać żadnych efektów współpracy z ofiarą czy w ogóle brak chęci ofiary, w wyjściu z tej trudnej sytuacji.

1.3. Skutki przemocy

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

• Skutki indywidualne

Osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci – ofiar przemocy - skutkiem może być śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstw, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki psychoaktywne, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

• Skutki społeczne

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa.

Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób liczba osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

- **Skutki ekonomiczne**

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel.

Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

a) Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in. w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń, izby dziecka.

b) Służba zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych – ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.

c) Pomoc społeczna – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych (koszty opieki i wychowania dzieci), placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy.

- d) Edukacja– zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii.
- e) Prokuratura i sąd (karny i rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.
- f) ZUS – zwolnienia lekarskie i renty.
- g) Pracodawcy– gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE KUDOWA- ZDRÓJ W LATACH 2016-2018

Kudowa- Zdrój jest gminą miejską. Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2018r. wyniosła 9 552 osób, w tym kobiet- 5034 i mężczyzn – 4518. Analiza lat 2016 – 2018 wskazuje na coroczne zmniejszanie się liczby mieszkańców naszej gminy. Dokonując porównania roku 2018 odnotowano spadek liczby mieszkańców względem roku 2017 o 517 osób, natomiast względem 2016 roku aż o 533 osoby.

Z danych ogólnopolskich zebranych w wyniku badań OBOP(2010r.)”Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i mężczyzn.” wynika, że wśród przyczyn stosowania przemocy w rodzinie możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności wobec kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia i stosowania kar cielesnych. Skala przemocy w rodzinie, jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest trudna do oszacowania, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. Składa się na to wiele przyczyn, poczynając od braku udziału osób trzecich, oporu ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz ze względu na uwarunkowania społeczne czy obawę przed rozpadem związku i zachowaniem sprawcy.

Tabela nr 1. Liczba Niebieskich Kart przekazanych Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kudowie- Zdroju w latach 2016-2018

INSTYTUCJE	ROK		
	2016	2017	2018
Policja	13	7	16
OPS	1	3	1
Oświata	1	–	1
Przychodnie lekarskie	–	–	–
GKRPA	–	–	–
Razem	15	10	18

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju

W roku 2016 na terenie gminy Kudowa- Zdrój wszczęto łącznie 15 procedur Niebieskiej Karty, biorąc pod uwagę kolejny rok obserwuje się zmniejszenie liczby wszczętych procedur, natomiast w 2018 roku nastąpiło zwiększenie aż o 8 procedur względem poprzedniego roku. Najwięcej Niebieskich Kart w analizowanych latach założyła policja, na kolejnym miejscu jest Ośrodek Pomocy Społecznej, za nim przedstawiciele oświaty. Natomiast Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawiciele ochrony zdrowia nie uruchomiły żadnej procedury Niebieskiej Karty.

Zwiększona liczba w 2018 roku może wskazywać na zwiększenie świadomości poszczególnych służb i uznania procedury za odpowiednie narzędzie pracy, jednocześnie może wskazywać na nadmierne wykorzystywanie procedury przez osoby zgłaszające, że są osobami dotkniętymi przemocą jako narzędzie np. w sprawach rozwodowych lub majątkowych.

Niejednokrotnie zgłaszane przypadki nie są kwalifikowane jako przemoc, a wiążą się z innymi konfliktami w rodzinie . Kontakt profesjonalnych służb z członkami rodzin, w których przemoc występuje daje szansę między innymi na promowanie wiedzy o możliwej pomocy prawnej i terapeutycznej dla osób wskazywanych jako doświadczające przemocy jak i ją stosujących.

Powyższe dane powinny mieć motywacyjny wpływ do określenia szerokiego spektrum czynności urzędowych dających ochronę przed przemocą, a tym samym wykluczeniem społecznym. Wsparcie rodzin zagrożonych, zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy, jak również edukacja społeczna to szansa na wypracowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania społecznego.

Tabela nr 2. Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku przemocy domowej.

	ROK		
	2016	2017	2018
Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku przemocy domowej w tym:	18	40	39
kobiety	18	20	20
mężczyźni	-	1	2
dzieci	-	19	17

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju

W 2016 roku liczba pokrzywdzonych osób w wyniku przemocy domowej wynosiła 18 i dotyczyła wyłącznie kobiet. W kolejnym roku liczba ofiar wzrosła o 22 osoby (w tym 19 dzieci, 20 kobiet i 1 mężczyzna). W 2018 roku ogólna liczba pokrzywdzonych zmniejszyła się o 1 osobę w stosunku do 2017 roku, w tym liczba kobiet utrzymała się na tym samym poziomie, nieznacznie spadła liczba pokrzywdzonych dzieci, natomiast wzrosła liczba pokrzywdzonych mężczyzn. W porównaniu z 2016 rokiem ogólna liczba pokrzywdzonych zwiększyła się o 21 osób.

Liczba krzywdzonych dzieci w wyniku przemocy w rodzinie określa nie tylko dzieci, które bezpośrednio doświadczają przemocy, są to także dzieci, które wychowują się w rodzinie gdzie stosowana jest przemoc wobec jednego z rodziców.

Tabela nr 3. Liczba sprawców przemocy domowej

	ROK		
	2016	2017	2018
Liczba sprawców Przemocy domowej w tym:	14	23	23
kobiety	2	3	2
mężczyźni	12	20	21
dzieci	-	-	-

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju

W 2016 roku najczęściej przemocy wobec najbliższych dopuszczali się mężczyźni. Podobnie jest również w latach kolejnych. W 2017 roku o 9 osób względem 2016 roku wzrosła ogólna liczba wobec osób, do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie i utrzymuje się na tym samym poziomie w kolejnym roku.

Dokonując porównania ogólnopolskich danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinarny ustalonymi na podstawie zgromadzonej dokumentacji można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni (nierzadko pod wpływem alkoholu lub środków odurzających), a doznającymi przemocy – kobiety i dzieci, które dorastają w rodzinach z problemem przemocy.

Tabela nr 4. Formy przemocy w rodzinie

FORMA PRZEMOCY	ROK		
	2016	2017	2018
fizyczna	19	17	15
psychiczna/emocjonalna	27	30	21
seksualna	1	-	1
ekonomiczna	1	5	2
zaniedbanie dzieci	5	5	3

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju

Z powyższych danych wynika, że najczęściej stosowaną formą przemocy wobec najbliższych na terenie gminy Kudowa- Zdrój jest zdecydowanie przemoc psychiczna/emocjonalna, następnie przemoc fizyczna. Najrzadziej stosowaną formą przemocy jest przemoc seksualna i ekonomiczna.

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, przeżywają wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające, dokonując samookaleczeń, uwikłane są w cyberprzemoc. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczali przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, są narażone na niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny z dziećmi, które z różnych powodów przeżywają trudności w wypełnianiu swoich funkcji mogą uzyskać wsparcie asystenta rodziny przydzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcie asystenta ma charakter czasowy, a współpraca asystenta z rodziną jest dobrowolna, chyba że o takiej formie pomocy postanowi sąd rodzinny.

3. SYSTEM POMOCY OFIAROM PRZEMOCY W RODZINIE

3.1 . Zasoby instytucjonalne Gminy Kudowa- Zdrój świadczące pomoc osobom doznającym przemocy:

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kudowie- Zdroju,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Miasta Kudowa- Zdrój,
- Urząd Miasta w Kudowie- Zdroju,
- Komisariat Policji w Kudowie- Zdroju,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej” ESKULAP” w Kudowie- Zdroju,

- Arta s.c. NZOZ. Praktyka Lekarza Rodzinnego. Poradnie Specjalistyczne Kudowa - Zdrój,
- Placówki oświatowo-wychowawcze (Przedszkola, Szkoły Podstawowe, Zespoły Szkolno-Przedszkolne, Szkoły Ponadpodstawowe),
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień w Kudowie- Zdroju,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku,
- Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Kłodzku
- Prokuratura Rejonowa w Kłodzku,
- Organizacje pozarządowe,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Dusznikach-Zdroju.

3.2. Kompetencje Ośrodka Pomocy Społecznej w pomocy ofiarom przemocy domowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jedną z instytucji, gdzie należy zgłosić fakt stosowania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 2 ustawy o pomocy społecznej jednym z zadań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Zjawisko przemocy w rodzinie niewątpliwie należy do jednych z wielu trudnych sytuacji życiowych, wobec których pomoc społeczna ma ustawowy obowiązek podejmowania interwencji i udzielenia niezbędnej pomocy w tym zakresie.

W chwili zgłoszenia w Ośrodku Pomocy Społecznej występowania zjawiska przemocy w rodzinie, pracownik socjalny w ramach swoich kompetencji i zadań pomocy społecznej przede wszystkim przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, poza tym:

- Zakłada Niebieską Kartę.
- Przekazuje osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, formularz „NK – B” oraz informuje ją o uruchomieniu procedury „NK”

i o zasadach jej realizacji. (Formularza nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie).

- Zgłasza na Policję lub do prokuratury rejonowej podejrzenia o popełnieniu przestępstwa. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, przesyła zawiadomienie o sytuacji dziecka do sądu rejonowego (wydział rodzinny i nieletnich).
- Opracowuje z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, indywidualny plan pomocy uwzględniający: wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne i udziela jej kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie.
- Prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie, oraz informuje je o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
- Dokumentuje wszelkie podejmowane działania. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dokumenty te są przekazywane organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego.
- Monitoruje efekty podjętych działań.
- Pomaga w załatwieniu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych .
- Udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy.
- Udziela pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych lub celowych .
- Udziela pomocy rzeczowej np. przekazanie odzieży lub żywności.
- Współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Kompetencje i uprawnienia pomocy społecznej w tym zakresie są bardzo duże i różnorodne. Ma to na celu udzielenie kompleksowej pomocy i opracowanie szczegółowego planu dostosowanego dla każdego zgłoszonego przypadku.

3.3. Działalność funkcjonariuszy policji w przeciwdziałaniu przemocy domowej

Komisariat Policji i dzielnicowy odgrywają bardzo dużą rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. O ile Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera ofiary przemocy od strony finansowej, psychologicznej i bytowej, to komisariat policji informuje o prawach pokrzywdzonych i doprowadza do skazania sprawcy.

W trakcie podejmowania interwencji jednym z głównych i zarazem najważniejszych działań jest zadbanie o bezpieczeństwo wszystkich domowników – przede wszystkim dzieci. Bardzo często sprawca przemocy znajduje się pod wpływem alkoholu, który z kolei powoduje wzmożoną agresję wobec najbliższych.

W przypadku, gdy ofiary czują się zagrożone i obawiają się o swoje zdrowie lub życie, policjanci wskazują miejsca, w których można uzyskać schronienie i w miarę możliwości zapewniają transport do tychże miejsc. Równocześnie ofiara przemocy zostaje poinformowana o możliwości złożenia zawiadomienia o przestępstwie lub wniosku o ściganie sprawcy przemocy. W trakcie interwencji zostaje także założona Niebieska Karta, która rozpoczyna wzmożoną kontrolę dzielnicowego nad rodziną.

Ponadto Policja zobowiązana jest do:

- Udzielenia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym pierwszej pomocy przedmedycznej i organizuje dostęp do pomocy medycznej.
- Podejmowania innych niezbędnych czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania.
- Przeprowadza na miejscu zdarzenia czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa.
- Jeśli osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, nie została jeszcze objęta procedurą „NK”, niezwłocznie wypełnia wraz z nią formularz „NK – A”. W przypadku braku możliwości wypełnienia go z uwagi na nieobecność tej osoby, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, formularz należy wypełnić niezwłocznie po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.

W przypadku, gdy nawiązanie kontaktu z tą osobą jest niewykonalne, wypełnienie formularza następuje bez udziału tej osoby.

- Przeprowadza, o ile jest to możliwe z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- Podejmuje dalsze działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.
- Dokumentuje wszelkie podejmowane działania. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dokumenty te są przekazywane organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego

3.4. Problem krzywdzonego dziecka a kompetencje oświaty

Krzywdzenie dziecka to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka.

Zawsze pierwszym obowiązkiem osoby, która dowiaduje się, że dziecko jest krzywdzone jest zatrzymanie krzywdzenia. Interwencja prawna w sytuacji krzywdzenia dziecka rozumiana jest jako powiadomienie odpowiednich instytucji: policji, prokuratury, sądu rodzinnego i nieletnich o przestępstwie lub zagrożeniu dobra dziecka, w celu podjęcia przez te instytucje działań w ramach swoich obowiązków służbowych. Działania te zapobiegają krzywdzeniu dziecka, spowodują pociągnięcie do odpowiedzialności do sprawcy i wesprą dziecko i rodzinę w sytuacji kryzysu.

W przypadku krzywdzonego dziecka największą rolę odgrywa szkoła, w której uczniowie spędzają większość swojego czasu. To najczęściej nauczyciel jest pierwszą osobą, która zauważa niepokojące objawy stosowania przemocy wobec dziecka. W takim przypadku zobowiązany on jest do:

- Przeprowadzenia rozmowy z uczniem: buduje relację opartą na zaufaniu, wyjaśnia że bicie dzieci to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. lekarza lub pedagoga/psychologa szkolnego. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo.
- Nawiązania pilnego kontaktu z rodzicami (jednym z rodziców), informując o stanie dziecka np. konieczności przebadania dziecka przez lekarza oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec dziecka.
- Sporządzenia notatki opisującej: wygląd dziecka, dolegliwości, stan zdrowia, uzyskane informacje oraz podjęte przez siebie działania.
- W dalszej pracy wychowawczej do wspierania dziecka, zabiegania o prawidłową integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzenia atmosfery bezpieczeństwa i pełnej akceptacji.
- Systematycznej współpracy z rodzicami, pedagogiem szkolnym i nauczycielami uczącymi dziecko.
- Pedagog szkolny podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku: wzmocnienia dziecka, udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysowej i traumatycznej poprzez zapewnienie mu pomocy psychologiczno- pedagogicznej na terenie szkoły, wspierania rodziny poprzez kierowanie do instytucji oferujących np. poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych, pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów, zabezpieczenia socjalnego poprzez kierowanie do instytucji oferujących: poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania prac, zorganizowani pomocy finansowej, rzeczowej, ciepłego posiłku w szkole itp.
- Pedagog szkolny upoważniony przez dyrektora szkoły wypełnia „Niebieską Kartę Część A” wszczynając tym samym procedurę „Niebieskiej Karty”.
- Pedagog szkolny oddelegowany przez dyrektora szkoły bierze czynny udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego, który stworzy zintegrowaną strategię pomocy, monitoruje sytuację dziecka i rodziny.

- Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę pedagog szkolny upoważniony przez dyrektora szkoły zawiadamia niezwłocznie o tym fakcie Policję lub Prokuraturę. Może również złożyć wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.
- W przypadku zdiagnozowania bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka: Dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego pedagog szkolny powiadamia policję, wydział rodzinny i nieletnich sądu rejonowego oraz prokuraturę rejonową o popełnieniu przestępstwa. Równoległe powiadamia pracownika socjalnego w rejonie.

3.5. Pomoc ochrony zdrowia ofiarom przemocy w rodzinie.

Pracownicy ochrony zdrowia otrzymują informację o stosowaniu przemocy najczęściej w przypadku zgłoszenia się ofiary przemocy o poradę lekarską w wyniku doznania obrażeń podczas domowej awantury. Po zdiagnozowaniu przypadku stosowania przemocy w rodzinie lekarz ma obowiązek przede wszystkim przeprowadzić badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z przemocą oraz do wydania bezpłatnego zaświadczenia potwierdzającego stosowanie przemocy wobec poszkodowanego.

Ponadto do obowiązków ochrony zdrowia należy:

- Organizacja niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- Wykonanie czynności związanych z diagnostyką oraz koniecznością terapii pacjenta.
- Jeśli osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, nie została jeszcze objęta procedurą „NK”, niezwłocznie wypełnia wraz z nią formularz „NK – A”. W przypadku braku możliwości wypełnienia go z uwagi na nieobecność tej osoby, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, formularz należy wypełnić niezwłocznie po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku, gdy nawiązanie kontaktu z tą osobą jest niewykonalne, wypełnienie formularza następuje bez udziału tej osoby.

- Udzielenia kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz ofiar przemocy.

3.6 Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku stosowania przemocy w rodzinie.

Niewątpliwie do większości przypadków stosowania przemocy w rodzinie dochodzi, gdy sprawca znajduje się pod wpływem alkoholu. W związku z tym działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są w tym zakresie niezbędne. GKRPA ma za zadanie przede wszystkim motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia przeciwalkoholowego.

3.7 Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny wobec przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wchodzi wszystkie instytucje działające m.in. na rzecz pomocy ofiarom przemocy, czyli przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dzielnicowy, przedstawiciel oświaty, lekarz rodzinny, przedstawiciel organizacji pozarządowych oraz kurator sądowy.

Rolą Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań powyższych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez diagnozowanie problemu przemocy, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Ponadto do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy:

- Udzielenie wszelkiej pomocy, jaka może zostać udzielona w ramach pełnienia obowiązków służbowych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy

roboczej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

- Dokonanie podczas posiedzenia diagnozy sytuacji rodziny.
- Opracowanie i realizacja indywidualnego planu pomocy dla osoby doświadczającej przemocy, obejmującego ogół jej działań, oraz podmiotów realizujących zadania ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz jej rodziny.
- Monitorowanie sytuacji rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta zjawiskiem przemocy w rodzinie.
- Przeprowadzenie rozmowy z osobą stosującą przemoc, przekazanie informacji o konsekwencjach popełnianych czynów, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych. Przekazywanie informacji o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.

Obowiązkiem wszystkich instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego po otrzymaniu informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie jest udzielenie natychmiastowej pomocy ofiarom przemocy, czyli zorganizowanie pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia, objęcie procedurą Niebieskiej Karty, przekazanie ofierze przemocy pouczenia w którym zawarte są niezbędne informacje o jej prawach, przekazanie Niebieskiej Karty przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wszystkie te czynności powinny być przeprowadzone w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowania godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.

4.CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Kudowa- Zdrój na lata 2019-2024 to kontynuacja działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2013-2018.

Celem strategicznym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kudowie – Zdroju jest **przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności działań interdyscyplinarnych i systemowych poprzez działania prewencyjne, profilaktyczne, edukacyjne i wspierające.**

Osiągnięcie powyższego celu możliwe jest tylko poprzez realizację celów szczegółowych.

CEL OPERACYJNY 1

Profilaktyka i edukacja społeczna

- Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw.
- Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.
- Monitorowanie przez pracowników socjalnych, przedstawicieli policji oraz kuratorów sądowych rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą.

CEL OPERACYJNY 2

Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

- Udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
- Umożliwienie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.
- Motywowanie do podjęcia terapii dla ofiar przemocy w rodzinie.

CEL OPERACYJNY 3

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
- Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Motywowanie do podjęcia terapii uzależnień od alkoholu, narkotyków dla sprawców przemocy w rodzinie.

CEL OPERACYJNY 4

Podnoszenie kompetencji służb i instytucji realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez wypracowanie procedur aktywnej i stałej współpracy placówek oświatowych, jednostek pomocy społecznej, służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła.
- Uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE, ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ INTERDYSCYPLINARNYCH I SYSTEMOWYCH POPRZECZ DZIAŁANIA PREWENCYJNE, PROFILAKTYCZNE, EDUKACYJNE I WSPIERAJĄCE			
CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ	CZAS REALIZACJI	REALIZATOR
Profilaktyka i edukacja społeczna	-liczba ofiar przemocy, którym udzielono informacji o przysługujących im prawach -liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy -liczba profilaktycznych szkoleń i warsztatów dla dzieci i młodzieży(szkoły, przedszkola -liczba kampanii społecznych poświęconych przemocy w rodzinie	2019-2024	OPS, Policja, GKRPA, Szkoły, Urząd Miasta, Organizacje Pozarządowe
Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	-liczba założonych NK - liczba zakończonych NK -liczba osób dotkniętych przemocą -liczba osób objętych poradnictwem(socjalnym, psychologicznym, prawnym) - liczba wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny -liczba złożonych zawiadomień do organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa -liczba osób objętych pomocą finansową zgodnie z ustawa o pomocy społecznej -liczba osób objętych usługą asystenta rodziny -liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia np. domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie -liczba przeprowadzonych godzin nauk przedmażeńskich na temat przemocy w rodzinie	2019-2024	OPS, Policja, Kościoły, Związki wyznaniowe

<p>Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie</p>	<p>- liczba sprawców przemocy -liczba sprawców motywowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych - liczba spraw skierowanych do GKRPA</p>	<p>2019-2024</p>	<p>OPS, Policja</p>
<p>Podnoszenie kompetencji służb i instytucji realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>- liczba posiedzeń ZI - liczba posiedzeń grup roboczych -liczba szkoleń i warsztatów, w których uczestniczyli członkowie ZI i grup roboczych</p>	<p>2019-2024</p>	<p>OPS, Policja</p>

5.REALIZATORZY PROGRAMU

W celu skutecznej i efektywnej realizacji założeń Programu niezbędna jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz wspierania dzieci i rodzin. Skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostanie osiągnięta poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych. Dlatego też istotne jest aby wszystkie instytucje zaangażowane w pomoc rodzinie natychmiast reagowały na każde niepokojące sytuacje, które mogą wystąpić w każdej rodzinie.

Program realizowany będzie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kudowie- Zdroju we współpracy z następującymi instytucjami:

I.p.	Instytucja	Zakres współpracy
1.	<p>Urząd Miasta w Kudowie - Zdroju</p>	<p>Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.</p>
2.	<p>Komisariat Policji w Kudowie – Zdroju</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom na terenie gminy Kudowa- Zdrój. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości</p>

		i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Uczestnictwo reprezentanta instytucji na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.
3.	Szkoły z terenu gminy Kudowa- Zdrój	Realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Organizowanie czasu wolnego. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Uczestnictwo reprezentanta instytucji w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.
4.	Sąd Rejonowy- III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Kłodzku	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
5.	Kuratorzy sądowi	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Uczestnictwo reprezentanta instytucji w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.
6.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych przemocą. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
7.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie punktu Konsultacyjnego. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.

		<p>Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.</p> <p>Uczestnictwo reprezentanta instytucji w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.</p>
8.	Zespół Interdyscyplinarny	<p>Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Wspieranie osób i rodzin dotkniętym problemem przemocy.</p> <p>Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.</p>
9.	Świetlice środowiskowe	<p>Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, współpraca z innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, przeciwdziałanie uzależnieniom, zachęcanie do aktywnego spędzania wolnego czasu.</p>
10.	Przychodnie lekarskie	<p>Opieka i profilaktyka zdrowotna.</p> <p>Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.</p> <p>Uczestnictwo reprezentanta instytucji w posiedzeniach Zespołu interdyscyplinarnego.</p>
11.	Poradnia-Psychologiczna w Dusznikach Zdroju	<p>Umożliwienie rodzinom z dziećmi korzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego.</p>

6.FINANSOWANIE, MONITORING ORAZ EWALUACJA PROGRAMU.

Koordinatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kudowie- Zdroju.

Działania podejmowane w ramach realizacji programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów finansowane będą ze środków budżetu gminy oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, przede wszystkim w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji działań. Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności, podejmowanie działań korygujących, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Monitoring będzie przeprowadzany raz do roku, do 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy.

Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami wymienionymi w pkt 5 niniejszego Programu.